

АДАМ ЗАГАЈЕВСКИ

НОВЕ ПЕСМЕ

КОНЦЕРТ

*Недељно појодне, сејтембар; оџац слуша
Шојенов концерџ, одсуџан
(музика је чеџо била за њеџа основа
за друџе акџивносџи, за рад или чиџање),
џренуџак касније одлаже књиџу, замислио се;
чини ми се да џа је један нокџурно
дубоко џануо – џледа кроз џрозор,
(не зна да џа џосмаџрам), њеџово лице
оџвара се за музику, за свеџлосџи,*

*и џако осџаје у мом сеџању, усредсреџен,
неџомичан, џако заувек осџаје,
изнад календара, изнад амбиса,
изнад сџаросџи, која џа је униџџила,
чак и сада, када џа виџе нема, неџресџано је
џу, џажљив, књиџа одложена,
а он, усџрављен у фоџељи, сџокојан,
слуџа Шојена, као да му онај нокџурно
неџџо џовори, неџџо обџаџњава.*

МАНДЕЉШТАМ У ТЕОДОСИЈИ

Осип Манделџштам (у затвору у Теодосији, 1920. год.):
Пустииије ме, за айсану сїтворен нисам.

*Манделџшїтам није по̀г̀рецио, за заїтвор није био
сїворен, али су заїтвори били сїворени
за њега, безбројни заїтвори и ло̀гори
чекали су за несїрїљиво, тїреїни возови
и пр̀љаве баракe, железничке скреїнице и
мрачне чекаонице чекале су за ду̀го,
док за нису дочекале, чекисїи у кожним
манїшлїма и парїшїјски чиновници
црвених лица су за чекали.
„Знаменицу Федру ја видеїи нећу”,
наїписао је. Црно Море није п̀лакало
црним сузама, каменчићи на п̀лажи
послуцино су се коїр̀љали, онако како п̀шалас хїшеде,
а облаци п̀ловище брзо изнад безначајне земље.*

ОЛОВКА

*Анђели немају вище времена за нас;
сада раде за будућа п̀колења,
нагнунїа над школским свескама,
док медиїирају, црїају, п̀шцу, мисле,
п̀шцу и бр̀љају, исїрављају
сложене схеме
долазеће среће
држећи у усїиима
дебелу жуїцу оловку –
п̀оїуїи деце на првом часу,
п̀од конїролом благо
насмејане учїишељице.*

ИМПРОВИЗАЦИЈА

*Треба преузетїи на себе сву п̀жежину свеїа
и учинїиїи је лаком, п̀одноцљивом.
Забациїиїи је на рамена*

као ранац и кренути на пут.
 Најбоље је увече, у пролеће, када
 дрвеће синокојно дише, назовецишавајући
 мирну ноћ, док у бацити пуцкетају гране брестова.
 Сву тежину? Крв и ружноћу? То је немогуће.
 Заувек ће остати талог горчине у усима
 и заразно очајање оне старе жене,
 коју видех јуче у прамају.
 Због чега да лажемо? Јер, усхићење
 постоји само у масти и брзо неситаје.
 Импровизација – увек само импровизација,
 ништа друго не знамо, мала или велика,
 у музици, кад из трубица весело плаче,
 или када посмајрац бео лисица и пира,
 или онда када бежиш
 од пута и отварац омиљену збирку песама;
 обично у том тренутку звони телефон
 и неко пита – да ли Господин/Госпа рефлектују на наше
 најновије моделе? Не, хвала лепо.
 Вице волим старе, испробане моделе.
 Остају сивило и монотонија; жалост,
 коју неће излечити ни најсјајнија елегија.
 Али можда су ствари сакривене од нас
 и меланхолија у њима меца се с усхићењем,
 увек, свакодневно, као рађање зоре
 на обали мора, или не, причекај,
 као смех оне двојице министраната
 у белим рокетама, на углу
 Светиоџ Јована и Светиоџ Марка,
 сећац ли се?

СЕВЕРНО МОРЕ

Такво је управо знање у нашим замислима:
 мрачно, слано, у неиреснаном покрету, крајње слободно
 Елизабет Бишоп

А можда смо се само преиварали да ништа не знамо.
 Можда је ипак било лакше насрам огромности
 искуства,
 насрам патињи (пућих патињи уочице).

Можда је у шоме било чак малчице лењоси
и мрвице нонцалантиности. Можда смо мислили:
боље је бићи далеки еиџон Сократиа,
него признати да нешто ипак знамо.
Можда смо се у дугим шетињама, када су се показивали
земља и дрвеће, када смо почињали нешто да схваћамо,
бојали наше одважност.
Можда је наше знање горко, одвице горко,
као сиви хладни шаласи северног мора,
које је већ прођушало шoliko бродова,
мада је неиресано гладно.

ЦУНГЛА

Уосталом шо је чисти случајности: цлески град,
на хоризонту јаловина, на улици штари људи
који говоре језиком донешим с Ишока,
зашим ошкриће музике, Брабек, Чарли Паркер,
концерти Рахмањинова и Седма симфонија,
ошкриће, да постоји нешто друго, пошину другачије,
у почету музика штрана и лепа као Греши Гарбо
у штијунском филму, међу ошшешошознашим фиђурама,
и прве песме које су ми се обрашле,
књижарски излог као лицитација добрих манира,
шакође и дебели свецишеник у исфлеканој маншци
и наставник лажне историје с ошшрим ликом лецишара,
школски балови, на којима су се наше колегинице, шако
обичне,
изненада прешварале у шајансшвена бића,
главна улица (личила нам је на фрагмент
велике мешрошоле) и приградске башице које миришу
на драч, а у јесен на хранљив дим ошшиша.
Због чега бац ша необична композиција црне
и беле, зелене и плаве – црне је било највице
– а не идеје, не шокоја кабинеша филозофа,
ни нацша инжињера, сшенографије мога оца,
већ само хаос, хаос мрља, звукова и мириса,
шунгла, дивни хаос, који касније
шоком целог живоша шокуцавамо да схвашимо, средимо,
безушешно, јер увек недосшају време,
ошаске, и шако ошшаје, било како, у скици

подвученој косим линијама љубичасије,
у скици, чије се карџионске корице
склапиају као крила слейоџ мицца, у свесци,
која бледи и несџиаје у амбису
најниже фиоке, несџиаје, иако је заџраво
бесмрџина.

РУТ

Успомени на Рут Бучињску

Преживела је раџи у Тарнојолу. У мраку и џолумраку. У сџираху.
Бојала се џацова и џеџких џиџела, џласних разџовора, дреке.
Сада је умрла, у џомрчини, у белој џиџини болничке сале.
Била је Јеврејка. Понекад није знала џџџа џџо значи.
То је џако једносџавно и крајње неразумљиво, као алџебра.
Каџкад се домиџљала. Гесџаџо је саврџено знао, џџџа џџо
значи,
биџџи Јеврејин или Јеврејка. Велика филозофска џрадиџија
џомаже,
дефиниџије су оџџџре као нож, џреџизне као будисџџичка
сџџрела.
Била је леџа. Требало је да џоџине када и оџџали, када и
оџџале,
Да несџане не оџџављајуџи џраџ, да оде без елеџије, као
џџолики друџи,
као ваздух, али је живела дуџо у дневној свеџлосџџи, на сунцу,
у ваздуху свакодневице, у кисеонику обичноџ Кракова.
Чесџџо није знала џџџа значи биџџи леџа жена.
Оџледало је џуџџало, није знало за филозофске дефиниџије.
Она времена није заборавила, али џџџџо никога није
џоворила о џџима. Само је једном исџџричала следећу џричу:
Њена вољена мачка није хџџела да оџџане у џеџџу, дваџџџи се
ноћу враћала на ариџску сџџрану. Њена мачка није знала
ко су Јевреји и џџџа је ариџска сџџрана.
Није знала и збоџ џџџа је као сџџрела џџмуџнула на друџу
сџџрану.
Руџџи је била адвокаиџи и бранила друџе. Можда је збоџ џџџа
живела дуџо.
Збоџ џџџа џџџо је џџџх друџџих мноџо и џџџџџџа им је одбрана.
Сџџџџа ће увек биџџи мноџо џџџџџџаца, а мало бранилаца.

Била је добар човек. И имала је душу. Чини се да знамо ција ио значи.

РАДИЈСКА УЛИЦА

Када је умирала у љивицкој болници,
У болници крај Радијске улице, у којој
је донекле зајочео Други свејски рај
није ме било окрај њено кревет.

Одсујна, нејрисебна,
нико не зна куда је иада иуовала.
Можда је ио био ирави крај рај,
јер се рај завршава смрћу и оворима,
али и иако иуиња увек иобећује.

Када је умрла, иочињало је иролеће
цвеиале су висибаве (Galanthus nivalis),
цвеиови-извиђачи,
ииовремено нежни и снажни.

RUE ARMAND SILVESTRE

Арман Силвестр, некада чувен, сада заборављен
иесник и, како вели википедија, conteur, иарнасовац;
иа улица ничим се није разликовала од иругих ириерија
засађених ирисијоним дрвећем, ииод коза су
врајци нејресано илесали lambeth walek и shimmy.

Заузели су је иродавница Granprix, ириић, ииоиека,
фризер,
месар ирвеног лица, увек насмејан,
као да се изврсно забавља иречећи месо,
основна икола и два бедна ииорана.
Таква бејаци наца, ирилично дуга улица – ижалоси,
без ирећног ирцеиика,

као у неким филмовима и наца кућа, игромна иградурина,
идице велика, звана le tripode, или ироноза,

као у Делфима, мада над њом није сјајала Пиџија,
нији се дизао пророчански дим, а није било ни магије
(осим крајњих тренућака који нису гаснули),

И нисмо знали шта ће бити, живели смо у мраку
и у нади, као што и други живе, сивановници
Дрездена или Варшаве који увече
скидају са заглавака сајтове
а у сну су слободни као њивачи
на Ајланику вечности.

Превела с пољског
Бисерка Рајчић